

Posjet izložbi Svjesno, jednostavno - stvaranje alternativne kulture proizvoda

U organizaciji Goethe-Instituta i IFA-e (Institut für Auslandsbeziehungen e.V.) tijekom travnja 2007. u zagrebačkoj Gliptoteci HAZU odžana je izložba njemačkog dizajna, čiji su koncept zajednički postavili Volker Albus, Markus Bach, Monika Wall, Ursula Zeller i Monika Winkler. Na izložbi je predstavljeno 60-ak, od ukupno više od sto radova originalnog postava s područja dizajna namještaja nastalih od 1980-tih godina do danas.

Izloženi radovi nisu završna izvedbena rješenja, već predočuju oblikovno-konstruktivna istraživanja kao presudni dio procesa dizajna. No prema mišljenju autora, izloženi radovi ispunjavaju i manifestiraju bitne kriterije dizajna, s naglaskom na jednostavnosti i ekološkoj osviještenosti, te se njihovim izlaganjem želi potaknuti rasprava o važnosti aspekata jednostavnosti u dizajnu.

Razgledavši izložbu, studenti i nastavnici Drvno-tehnološkog odsjeka Šumarskog fakulteta mogli su po-

Slika 1. Hauke Murken: *Last Minute*, 1992.

svjedočiti kako promišljena i svjesna jednostavnost i racionalnost može rezultirati izuzetno inventivnim i osviještenim, ali usto i duhovitim dizajnerskim rješenjima. Posebna je zanimljivost činjenica da je većina izloženih predmeta izrađena od drva i drvnih materijala, čija su oblikovna rješenja izravni rezultat istraživanja konstruktivnih mogućnosti i psiholoških konotacija materijala, u kontekstu određene namjene.

Polica za knjige (sl. 5), izrađena od furnirske ploče, jedan je od nekoliko izloženih predmeta čiji se oblik temelji na istraživanju krajnjih konstrukcijskih mogućnosti i racionalnosti uporabe materijala.

Stol od furnirskih ploča i traka tkanine kao veznih elemenata, predviđen kao dodatni stol u kućanstvu (sl. 1), i zidna vješalica od furnirske ploče (sl. 4) korisni su,

Slika 2. Michaela Bisjak, Markus Graf, Kai Richter: *Deutsche Bank*, 1996.

Slika 3. Axel Kufus, FNP-Regal, 1989.

nepretenciozni i logični proizvodi te su primjeri kako se svjesnim, racionalnim i inteligentnim dizajnom može postići vrhunska jednostavnost - optimum koji povezuje zahtjeve funkcionalnosti, ekonomičnosti, estetike, materijala i konstrukcije.

Regal od MDF-a s aluminijskim poveznim profilima (sl. 3) primjer je uravnoteženosti funkcije i konstrukcije, jer svi elementi proizvoda podjednako imaju konstrukcijsku, koliko i utilitarnu funkciju (strana drži klizni žlijeb, klizni žlijeb drži dno, dno drži klizni žlijeb, klizni žlijeb drži stranu). To slobodno konstrukcij-

Slika 5. Jan Armgardt, JA 26 H, 1995.

sko načelo ujedno omogućuje maksimum prostorne varijabilnosti, tj. izuzetno lako i jednostavno sklapanje, rasklapanje, mijenjanje, dograđivanje i transport.

Sustav klupa za sjedenje (pri čekanju) u bankama (sl. 2) jedan je od proizvoda koji prezentiraju važnost emocionalnosti i duhovitosti u dizajnu, i to ne samo igrom riječi u svom nazivu (*bank* na njemačkom označava klupu, ali i banku), već i konstrukcijskim rješenjem donožja koje asocira na raznolikost položaja ljudskih nogu pri sjedenju.

Izložci predočuju kako jednostavnost finalnih proizvoda nije ni jednostavno ni lagano postići – i najjednostavniji proizvod glede statike, materijala, funkcionalnosti i kulturalnog konteksta otvara niz problema koje valja pomno rješavati. Jer danas, kao i u budućnosti, dobar je dizajn integracija funkcionalnih, materijalnih i proizvodno-tehničkih standarda, ali i njihovo pomirenje s emocionalnim i narativnim aspektima oblikovanja.

Potrebno je raditi poštujući materijal kako bi se mogla osjetiti snaga i izražajne mogućnosti sirovine. Eventualno nužnom obradom ta se svojstva ne smiju prikriti, nego, dapače, u estetskom smislu naglasiti. Samo se na taj način može uspjeti u ponovnom uspostavljanju veze s materijalom te u oslobađanju od neri-

Slika 4. Martin Wolterman, vješalica, 1995.

Slika 6. Studenti i nastavnici u obilasku izložbe

jetko besmislene i umjetno obmanjujuće savršenosti industrijskog proizvoda, kako bi nam i sam proces stvaranja, zajedno sa svim tragovima uporabe, mogao pružiti zadovoljstvo.

No ne zahtijeva samo oblikovanje primjereno postupanje s materijalom. Za male proizvođače bitan je još jedan aspekt pri pretvorbi samog nacrtu u proizvod. Konačno, prilično je besmisleno srušiti cijelo stablo da bi se nakon mnogo pomno smišljenih faza obrade na kraju u ruci mogla držati visokovrijedna, minimali-

stička čačkalica. Nemali je broj nacrtu koji se skrivaju pod plaštem jednostavnosti, a u zbilji uvjetuju brojne i nadasve složene faze u tijeku proizvodnje. Upravo su u tome dosjetljivost i "trik" odlučujući za postizanje najjednostavnijega mogućeg te uspješnoga završnog proizvoda.

Nils Holger Moormann, iz eseja Svjesno, jednostavno

Sanja Horvat, dipl. dizajnerica
prof. dr. sc. Ivica Grbac